

Laudate Dominum

"Dicsérjétek az Urat!" – Az Üllői Katolikus Egyházközség lapja. XXI évfolyam 2. szám

Pünkösdi gondolatok

Az évek – évszázadok, évezredek – során annyian elemezték, elmélkedtek át újra és újra a pünkösdi igeliturgiát, hogy újat, frissset látni és láttatni benne elbátoraltató feladat, talán lehetetlen is. De épp a megvilágosító Szentlélek kiadásának ünnepén a leginkább aktuális, hogy hittel, a Lélek tüzetől megindultan kezdjünk el újból (és minden évben újból) elmélkedni ezen. Racionális érveléssel fogást találni rajta éppoly lehetetlen, mint Szent Agoston tanúsága szerint a tengert kagylóval pocsolóba átmerni. Mégis tudjuk, és nem csupán érezzük jelentőségét, ezért gondolkodunk, elmélkedünk lehet és kell róla.

Pünkösöd az egyik legnagyobb és legfontosabb ünnepünk, de pontosan mit is ünneplünk most? „Az isteni Lélek kiadását” – hangzik az egyszerűnek tűnő, tankönyvi válasz, de mit jelent ez? Mit jelent a világnak, és mit jelent nekünk? Balás Béla püspök úr provokatív és inspiráló gondolatát idézve „ez a Szellem fesztiválja az anyagban, lélekjárás a testben, az ateisták kísértése, a világ egyetlen esélye a túlélésre”. Ez az a lépték, amin a Pünkösöd jelentősége megsejthető. És bár a Lélekről beszélünk, mégis inkább a létünk teljes egészét meghatározó test-szellem-lélek egységre gondolunk, amit az egyszerűség és az ideológiai semlegesség kedvéért szokás „életnek” is nevezni.

A húsvét a gyászból öröme fordulás ünnepe, az új életet mint feltámadást megélő hit kiteljesedése. A tragédiát és gyászt követő óvatos, tamási hitetlenkedéssel szegélyezett öröm, az emberi világba beleragogyó isteni megnyilvánulás megtapasztalása és megélése. A húsvét csendes öröme megindító párhuzamban áll a téli tetszhalott állapot utáni természet gyöngéd ébredésével. Ha ezt a képet továbbvezetjük, akkor Pünkösödöt már a virágzó, erőteljes duzzadó természet köszönti, ahogy a Lélek kiadása is az erővel felruházást, a szent megszállottságot, az Egyház valódi, tűzben születését jelenti. A Lélek maga az erő, maga az élet, a tűz. A Lélek az éltető lehellet, az éltető ige, az éltető szó. Lélek és lélegzet a spirituális és a testi élet legalapvetőbb lényege, alapja.

Egyszerűnek tűnik, ám felfoghatatlan a Lélek ereje. Mégis mit kezdetünk ilyen erejű szavakkal? „Ha pedig bennetek lakik annak Lelke, aki feltámasztotta Jézust a halálból, ő, aki Krisztus (Jézust) feltámasztotta a halottak közül, bennetek lakó Lelke által halandó testeteket is életre kelti.” (Róm 8,11) A pünkösdi elmélkedés tárgya hitünk legmélyebb titkainak egyike, emberi ésszel feltörhetetlen, mégsem mondhatunk le a vágyról, hogy megértsük. Az erre irányuló esetlen és gyönyörű próbálkozások vezethetnek azonban csak az igazság – jelentsen ez bármit is – nyomára.

„(...) bennetek lakó Lelke által halandó testeteket is életre kelti.” Ne tegyünk le az egyszerű szavak mögötti végtelen mélység megértésének vágyáról. A legegyszerűbb szavak és a legegyszerűbb képek, mint az apostolok feje felett lebegő lángnyelvek is hordozhatják a legmélyebb titkokat. Kérjük és fogadjuk be a Lélek tüzet mi is, éljünk éltető erejéből, és ragyogjunk tovább mindenre és mindenki másra a fényét!

Üllő, 2023 pünkösdjén

Virág József
plébános

Keresztút

Passió

Biciklivel Vecsésre

Felsői ifi közösségünk

Kórushangverseny

Fut az Üllő

„Ne féljete!”

Az elmúlt nyáron – mivel betegségek, fontos utazások miatt sajnos nem tudtuk megszervezni a házasságok lelkigyakorlatos hétvégéjét – tartottunk egy kellemes és vidám kerti összejövetelt, amely annyira jól sikerült, hogy akkor és ott megfogalmaztuk magunknak: járványhelyzet, gazdasági nehézségek, programok és családi kötelezettségek ide vagy oda, bizony egyben kell tartanunk a csapatunkat! Igenis, folytatnunk kell a közös beszélgetéseket, elmélkedéseket, imádságot, egyszerűen újra kell élesztenünk az annak idején oly jól működő családi közösségünket!

Természetesen József atya támogatta az ötletünket, és vállalta a lelki vezetésünket, úgyhogy nyomban meg is határoztuk, ezentúl minden hónap harmadik vasárnapján összejövünk; egy-egy család készül valamilyen gondolatébresztő témával, egy másik család pedig gondoskodik egy kis finomságról.

Nos, az elhatározásunk óta már nem egy nagyszerű délutánt töltöttük együtt. Érdekes témákról beszélgetünk, élvezzük egymás társaságát, örülünk a közös értékeinknek, tudatosítjuk magunkban és egymásban Isten szeretetét. De miért is tartjuk ennyire fontosnak ezeket az összejöveteleket?

Több mint húsz esztendeje élek házasságban, és meggyőződésem, hogy a keresztyén családoknak óriási szerepe, küldetése, mondhatjuk hivatása van ma is. Az Istennel, Istenben megélt házasság és családi élet ugyanis soha nem egy egyszerű emberi sikertörténet, hanem szent hivatás, ajándék és a mennyi kegyelemmel való együttműködés. Az ilyen házasságban a különbözőségünk a szeretetben egységgé válik, amely már önmagában egy nagy csoda! Ott lehet szó igazi elfogadásról, ahol az egymás iránti szeretetünk forrása maga a Szentháromság, és ebben az esetben beszélhetünk

sírig tartó hűségről is.

Ahogy a katekizmusban olvashatjuk: „az igazi házastársi szerelem fölvetetik az isteni szeretetbe”. Ennek pedig nagyon nagy jelentősége van! Az Isten szeretetéről teszünk tanúságot családi életünkkel a világ felé, a mennyországot mintázzuk az emberek számára.

Azon házaspárok számára pedig, akik mindezt – korunk minden egyéb divatja, ellenszele, kísértése ellenére – komolyan gondolják, nagy megerősítés, ha találkozhatnak más ilyen családokkal. Jó együtt gondolkozni, imádkozni, megosztani egymással az érzéseinket, hétköznapi gondjainkat, örömeinket. Jó tudni, hogy számíthatunk egymásra, hogy majdan, a jövőben talán – követve az evangéliumi utat – a gyermekeink is ott lesznek egymásnak segítségül.

Vészerthes időköt élünk, sokszor halljuk a fiatalabbaktól, hogy minek vállaljanak gyermeket egy ilyen szörnyű világban, a bizonytalan földi életbe, amelyet a háborúk és járványok, inségek és gazdasági válságok jellemeznek. A környezetszennyezés, a globális felmelegedés, az energiaválság mellett az emberi gonoszság és az anyagi gondok, megélhetési problémák is gyötörnek bennünket.

Nekünk azonban a Mennyei Atya gondviselésébe vetett hitünk, reményünk, és a keresztyén küldetésünk, fakadóan mindezek ellenére Szent II. János Pál pápa szavait kell erősítenünk egymásban, és ezt kell gyermekeinkbe is plántálnunk: „Ne féljete! Nyissátok meg, sőt tárjátok ki Krisztus előtt a kapukat!”

Éppen ezért hadd buzdítsam e kis írásommal egyházközségünk családait: tartsatok velünk, gyertek közösségünkbe, tárjuk ki együtt a szívünket a mi Urunk, Jézus Krisztus előtt!

Mezei Zsófia

Ferenc pápa látogatása és az üzenet a fiataloknak

Amióta a pápák apostoli látogatásokat tesznek a Vatikánon kívülre, azok mindig nagy érdeklődést váltanak ki. Apostoli látogatásnak nevezik, amikor a Szentatya meglátogat egy országot, mert az apostolok példáját követve Krisztus földi helytartója ellátogat egy államba, hogy ott tanúságot tegyen az evangéliumi tanításról, megerősítse a katolikusokat hitükben, és hirdesse a jézusi örömhírt mindenki számára.

A vallási vonatkozások mellett a pápai látogatásnak mindig van állami vonatkozása is, hiszen a Szentatya a Vatikán államfője is. Magyarországon ez még történelmi dimenzióval is párosul, hiszen magyar államiságról mégiscsak onnantól beszélhetünk, hogy Ferenc pápa elődje, II. Szilveszter pápa koronát küldött Szent István királynak, ezzel pedig a magyar állam és a Katolikus Egyház története immár egy évezrede egybefonódott.

Ferenc pápa áprilisi látogatása sok emléket hagyott, nemcsak nekünk, katolikusoknak, de általában a nemzeti emlékezetnek. A magyar egy plurális társadalom, sokan gondolnak sokfélét, és ez jól is van így. Mégis, kell lennie pillanatoknak, kérdéseknek, eseményeknek, amikor kicsit félre lehet tenni mindenféle nézeteltérést, és megnyithatjuk a figyelmünk horizontját valami nálunk túlmutatónak, de legalábbis érezhetünk valamifajta összetartozás érzést. A háromnapos pápai látogatás után megmaradt egyik legnagyobb élmény talán éppen ez. A nem katolikus vallási vezetők is, az állami intézmények vezetői, sőt még a politikai pártok is egyfajta „treugadeit”, fegyverszünetet kötöttek ezekre a napokra.

Jó volt ott lenni a Kossuth téren a pápai misén, ahol kicsit megérezhettünk valamit abból, hogy milyen is az, amikor összeér a földi és a mennyei, az isteni és az

emberi. Jó volt katolikusnak, jó volt ott magyar katolikusnak lenni.

Ami bárkinek feltűnhetett akár a közvetítésekből, akár a helyszíneken, ahol a pápa megjelent, akár még közelebből szemlélve, hogy a Szentatya kifejezetten jól érezte magát Magyarországon, a magyarok között. S az is érzékelhető volt, hogy ez nem valami önmagára erőltetett jókedv, hanem őszinte érdeklődés, szimpátia, szeretet a magyarok iránt. Köztudott, hogy Ferenc egy évtizedes pápasága alatt mindösszesen két országba látogatott el kétszer is, Görögországba és Kubába, és mostantól Magyarország is ebbe a sorba tartozik.

Hogy minek köszönhető ez a kitüntetett pápai figyelem? Egyfelől köszönhető annak, hogy az Egyház és Magyarország szövetségesek abban (is), hogy Ukrajnában mihamarabb béke legyen, és Ferenc pápa ennek érdekében Budapesten még tárgyalásokat is folytatott. Köszönhető ez annak is, hogy Magyarországon nem uralkodott még el az a fajta intolerancia a vallással szemben, ami oly sokféle tapasztalható nyugaton, és nálunk még örömmel fogadták a pápát, nem tüntettek a látogatása ellen, ami nem mondható el ilyen egyértelműen minden európai országról. De köszönhető ez Ferenc pápa őszinte szimpátiájának is a magyarok iránt, amelynek ez a három nap kifejeződése volt. Ne feledjük, idős, beteg emberről beszélünk, aki mindent megtett azért, talán fizikai erején felül is, hogy ezen a látogatáson a lehető legjobb formájában találkozzon a hívekkel.

És hogy milyen testközelből a Szentatya!? Gondolhatnak róla sokan sokfélét. Talán vannak olyan kérdések, amelyben még a katolikusok sem értenek vele egyet maradéktalanul. Az viszont kétségtelen, hogy közvetlen, kedves és karizmatikus személyiség. Megrendítő volt látni, hogy súlyos betegsége ellenére is, amely a mozgásban korlátozza, hogy tett meg mindent azért, hogy ne csak végigcsinálja az eseményeket, de minél többet töltsön talpon, minél több emberrel találkozhasson, minél többeket megáldhasson. Ennek a pápa számára komoly fizikai próbatételnek a teljesítése csak még egyértelműbbé tette Bergoglio lelki fiatalságát.

S ha már a fiatalokról van szó, Ferenc pápa maga kérte, hogy külön üdvözlhesse a fiatalokat. Ezen a képen éppen azt a pillanatot látható, amikor e cikk szerzője odalép a Szentatyához, hogy a telefonjára minden különösebb előkészítés nélkül rámondhassa: „Üdvözlök minden fiatal!”.

Mindannyiunk számára el nem múló, megerősítő emlék marad Ferenc pápa magyarországi látogatásának három napja.

Farkas Vajk

„Az imádkozás nem unalmas dolog! Mi tesszük unalmassá. Az imádság találkozás, találkozás az Úrral: szép ez! És amikor imádkozol, ne félj Jézus elé vinni mindazt, ami a belső világodban zajlik: a szeretetedet, féltelmeidet, problémáidat, várgokásaidat, emlékeidet, reményeidet, mindent, még a bűneidet is! Ő mindent megért! Az imádság életéről szóló párbeszéd, az imádság élet. [...]

Barátaim, ti mind értékesek vagytok Jézus számára, és számomra is! Ne feledjétek, hogy senki sem veheti át helyeteket a világ történelmében, az Egyház történelmében: senki sem veheti át helyeteket! Senki sem képes arra, amire csak ti vagytok képesek. Segítsünk egymásnak elhinni, hogy szeretnek bennünket, és értékesek vagyunk, hogy nagy dolgokra vagyunk teremtve. Imádkozunk ezért, és bátorítsuk egymást ebben! És ne feledkezzetek meg arról, hogy imádkozzatok értem is. Köszönöm!”

Ferenc pápa beszéde a fiatalokhoz a Papp László Sportarénában (részlet)

A kereszténység kétezer éve

II. rész: A válság évszázada – a világ 223-ban

A kereszténység 2000 éve létezik, és hosszú ideje a legnépesebb vallás a Földön. Többrészes írásunkban azt tekintjük át, hogyan változott a világ és benne a kereszténység ezalatt a két évezred alatt.

A II. század elején még virágzó eurázsiai birodalmak a III. század elejére válságba kerültek vagy összeomlottak. A fénykor és a béke rövid időszaka tovatűnt, 1800 évvel ezelőtt járványok, felkelések és polgárháborúk alakították át a világot. Az átalakulás a vallást is érintette: régi vallások születtek újjá, és korábban csak helyi jelentőségű istenek kultusza terjedt el hatalmas területeken.

A III. század válsága nagyrészt a korábbi sikeres időszak következménye volt. A hatalmas, központosított birodalmak Rómától Kínáig békét teremtettek, de a vezető rétegük egyre jobban elszakadt a társadalomtól, és befolyását saját hatalmának megtartására használta fel. A távolsági kereskedelem fellendítette a gazdaságot, de nemcsak új találmányokat és eszméket terjesztett el, hanem korábban ismeretlen kórokozókat is, ami pusztító járványokhoz vezetett. A lakosság számának csökkenésére a bevételeit féltő elit az adók növelésével válaszolt, ami lázadásokhoz vezetett. A felkelések leverése viszont a hadsereg és az azt vezető hadvezérek jelentőségét növelte meg. A hatalom így a hadvezérek kezébe került, akik aztán véget nem érő polgárháborúkat vívtak egymással, romba döntve a birodalmakat.

Elsőként a 400 éven át uralkodó Han-dinasztia birodalma omlott össze Kínában. A II. században gyengekező uralkodók és gyermekcsászárok követték egymást a trónon, ami a központi hivatalokat vezető eunuchok befolyásának növekedéséhez vezetett. A túladóztatott, áradásoktól és járványoktól sújtott parasztság körében taoista szekták jelentek meg. Szerintük a betegségek a bűnök következményei, gyógyító amuletteket és varázsigéket osztottak, egyenlőséget és az egykori aranykor visszatérését hirdették. A taoista szekták robbantották ki 184-ben a sárgaturbánosok felkelését. Ezt csak óriási pusztítás árán tudta leverni a császári hadsereg, amelynek vezetői kivégeztették a hatalmat addig birtokló, gyűlölt eunuchokat is. A harcokban kifosztották és felégették a fővárost, Lojangot, a császár hatalma névlegessé vált. Kína több államra esett szét, a közöttük dúló harcok – például a vörössziklai csata – a kínai történelem máig sokat idézett eseményei lettek. 220-ban aztán a híres hadúr, Cao Cao fia lemondatta a trónról az utolsó Han császárt, ezzel Kínában elkezdődött a három királyság kora.

Ugyanebben az időben a Perzsiát és Mezopotámiát közel 400 éven át uráló Párthus Birodalom is megsemmisült. A párthus állam sohasem volt olyan egységes, mint Kína vagy a Római Birodalom: a párthus nagykirály alávetett királyságok felett uralkodott. Közben a rómaiakkal vívott háborúk és trónharcok gyengítették, az egyik alávetett tartomány, Perszisz királya, Ardasír fellázadt a párthusok ellen. 224-ben legyőzte az utolsó párthus nagykirályt, aki maga is elesett az ütközetben. Ardasír a fővárosban, Ktésziphónban nagykirállyá koronáztatta magát, és megalapította a több mint 400 éven át uralkodó Szászánida-dinasztiát. A szászánidák erős, központosított birodalmat hoztak létre, és visszatértek a Nagy Sándor előtti perzsa hagyományokhoz. Újra egyesíteni akarták az egykor Egyiptomig és Hellászig terjedő Perzsa Birodalmat, emiatt véget nem érő háborúkba bonyolódtak a rómaiakkal. A szászánidák szakítottak a párthusok türelmes valláspolitikájával, és Zarathusztra, a Kr. e. 1000 körül élt perzsa próféta tanait tették államvallássá. A zoroasztrizmus dualista vallás: a világot az Ahura Mazdá vezette jó és az Angra Mainju vezette rossz küzdelmeként értelmezi. Ettől kezdve Mezopotámia és Perzsia népes keresztény, zsidó és buddhista

közösségei üldözést szenvedtek el.

Ardasír, aki tetteit sziklába vésett domborműveken örökítette meg, nemcsak a Római Birodalom, hanem a Közép-Ázsia és Észak-India nagy részét egyesítő Kusán Birodalom ellen is vezetett hadjáratokat. 230 körül egészen az Indus folyóig kiterjesztette a Szászánida Birodalmat. A perzsa hadjáratok nyomán a Kusán Birodalom szétesett: a következő évszázadban Indiában több fejlett hindu és buddhista vallású állam létezett egymás mellett.

Ardasír domborműve

A válság a Római Birodalmat is elérte. Marcus Aurelius császár párthusok elleni hadjáratról hazatérő serege behurcolta a feketehimlőt. Az Antoninusok pestisének nevezett járvány 165-180 között a birodalom lakosságának nagyjából egytizedével végzett. Közben a germán törzsszövetségek támadásai is felerősödtek, amelyek visszaverése a hadsereg befolyásának növekedésével járt. A hosszú polgárháború után trónra kerülő, afrikai és szíriai származású Severus-dinasztia már teljesen a hadseregre építette hatalmát. Amikor a dinasztia császárárt, Caracallát 217-ben a párthusok elleni hadjárata során saját testőrei meggyilkolták, a hadsereg a testőrparancsnokot kiáltotta ki császárnak. A Severus-dinasztia nőtagjai ezt nem hagyták annyiban, nagy összegekkel megnyerték a hadsereg támogatását. Az új császár, Elagabalus a szíriai napisten főpapja volt. Ő honosította meg Rómában a Legyőzhetetlen Napisten, Sol Invictus kultuszát, amelyet a régi római vallás helyére kívánt állítani. Ez volt az első kísérlet az egyistenhit bevezetésére az ókori Rómában, de az új kultusz és a kicsapongó, ifjú császár akkora visszatetszést keltett, hogy nagyanyja és nagynénje a dinasztia hatalmának megőrzése érdekében a császár leváltása mellett döntött. 222-ben a császári testőrséggel megölték Elagabalust, és helyette 14 éves unokatestvérét, Severus Alexandert emelték a császári trónra. Ő sikeresebb császárnak bizonyult, de amikor a germánok elleni háborúval elégedetlen katonák 235-ben őt és anyját is megölték, már nem az uralkodósaládból választottak új császárt, hanem maguk közül. Ezzel elkezdődött a katonacsászárok kora: a Római Birodalom 50 évre polgárháborúkba és anarchiába süllyedt.

A létbizonytalanságban élő, a régi istenek segítségével már nem bízó lakosság körében tovább terjedtek a keleti eredetű misztériumvallások. Az egymást gyorsan váltó császárok között volt, aki ezek közül az egyistenhívő vallások közül próbált egyet kiemelni és államvallássá tenni, hogy ezzel erősítse a birodalom egységét. Az erőskező Aurelianus 274-ben újra a szíriai napisten kultuszát akarta meghonosítani, ebbe akarta beleolvasztani más istenek alakját, de a császár egy évvel későbbi halála megghiúsította kísérletét. Egy keleti eredetű, egyistenhívő vallás államvallássá tételére még egy évszázadot várni kellett. Ez a vallás a kereszténység lesz majd.

Bán Róbert

Pünkösöd a katolikus magyar néphagyományban

Pünkösöd neve a görög pentekosztész („ötvenedik”) szóból származik, ugyanis ez az ünnep a húsvétot követő ötvenedik napon kezdődik. Pünkösöd a húsvét függvényében mozgó ünnep, május 10-e és június 13-a között. A magyar pünkösdi népszokások a keresztény ünnephez kapcsolódnak ugyan, de számos olyan szokás és hiedelem őrződött meg, melyek legfeljebb csak az elnevezésükben köthetők pünkösödhöz, inkább a pogány termékenységkultuszra épültek. A pünkösdi szokások történeti rétegeiről Bálint Sándor és Dömötör Tekla munkáiban olvashatunk bővebben.

A pünkösdi királyválasztásról a középkor óta vannak adataink. A többnyire lóversennyel vagy más ügyességi próbával választott pünkösdi király hatalma egy évig tartott a helyi közösségben. Ez idő alatt minden lakodalomba, ünnepélyre, mulatságra hivatalos volt, a kocsmában ingyen ihatott, lovát és marháját a társai tartoztak őrizni, s ha netán valami apró vétséget követett el, azért testi büntetéssel nem illethették. Sok helyen tartozott a szokáshoz pünkösdi bál is. A 20. században a pünkösdi király- és királynéválasztás már csak a gyerekek, kisebb lányok körében volt ismert.

Pünkösdi királynak választott legény a felújított népszokásban

A házról házra járó pünkösdi szokások legfontosabb változata a pünkösdi királynéjárás, mely sokfelé még az 1960-as években is élő népszokás volt. A szokás lényege, hogy négy lány házról házra vezetett egy kisebbet, a pünkösdi királynét. A kislány fehér ruhát, fején virágkoszorút viselt, a karján pedig virágszirmokkal teli kosarat vitt. Házról házra jártak. A kis királynő feje fölé piros vagy piros mintás kendőt feszítettek ki baldachin módjára, vagy fátyollal borították be. Éneklés közben mozdulatlanul álltak, vagy lassan körbejárták a királynét. Az ének végeztével többnyire a következő mondóka kíséretében magasra emelték: „Ekkora legyen a kendtek kendere!” Gyakran háromszor is megismételték a felemelését. Ha valaki nem szívesen látta őket, gyorsan leguggoltatták a kiskirálynőt, hogy a gazdasszonynak ne nőjön meg a kendere. Előadásukért tojáást, szalonnát, pénzt kaptak. Az ételeket az egyik háznál elfogyasztották. A szokás eredeti célja, a termékenységvarázslás azonban idővel értelmét veszítette. Ahogy a kendervarázsló szerepe elhomályosult, úgy vált ez a szokás is ünnepköszöntő, adománykérő szokássá.

A pünkösdi énekszövegek között gyakran szerepeltek egyházi énekek. „A pünkösödnék jeles napján, Szentlélek Isten küldötte...” kezdetű egyházi ének már az 1675-ös Canthus Catholiciben is „rég ének” jelzésű. A népzene kutatók megállapítása szerint három jellegzetes

pünkösdi dallam ismeretes. A Dunántúlon a „Pünkösödnék jeles napján...” egyházi népének és ehhez kapcsolódva vagy nélküle a gyermekdalszerű „Elhozta az Isten...” kezdetű ének, míg a palóc vidékeken, az Alföldön is az ugyancsak gyermekdalszerű „Mi van ma, mi van ma...” kezdetű pünkösdi éneket ismerték.

Pünkösdkor különféle magyarázatokkal a házakra, kerítésekre, istállókra zöld ágat tűztek. Általában a gonosz, rossz szellemek elhárításával magyarázták vagy egyszerűen az ünnep jelképezésével, néhol pedig a lányos ház jeleként értelmezték. Zöldágként leggyakrabban nyírfaágat, gyümölcsfaágat, bodzát tűztek ki. Mint a zöld ág változata, a májusfa a pünkösdi ünnepeken is fontos szerepet kapott. Egyes vidékeinken ilyenkor állították a májusfát, míg ott, ahol május elseje volt a felállítás hagyományosan megszabott ideje, az ünnepélyes kidöntésére került sor pünkösdkor.

A pünkösdi királynéjárás felújított szokása napjaink hagyományörzésében

Udvarlással, párvasztással kapcsolatos szokások is kapcsolódtak pünkösödhöz. Például a sárközi Szeremlén ilyenkor volt a pünkösdi ladikázás. Az udvarló legény szerelmi ajándékként díszes evezőt adott a választott lánynak. A fiatalok zöld ágakkal feldíszített csónakokon pünkösöd másnapján ladikáztak a Dunán. A pünkösdi mátkatál küldés a párvasztásban játszott fontos szerepet. Egerben 8–10 éves kislány ünnepi ruhában, fején koszorúval vitte a tálat, melynek közepén koszorúra font kalács és egy üveg bor volt kendővel letakarva. A legény küldte a választott lányhoz, s ha tetszett a lánynak a legény, hasonló tállal viszonzta. A küldöncöt néhány krajcárral jutalmazták.

A gazdasági jellegű szokások közül pünkösödhöz fűződött sokfelé a pásztorok megajándékozása. A helyi szokásoknak megfelelően bizonyos ünnepélyes formák közt a pásztorok bort és kalácsot kaptak a gazdától a kihajtott állatok számának megfelelő mértékben.

Magyar nyelvterületen a pünkösdkor jóval kisebb szerep jutott a víznek, mint húsvétkor. Erre csak szórványos adataink vannak. Például Szegeden egykor a lányok nemcsak nagypénteken és nagyszombaton, hanem pünkösdkor is megfürödtek a Tiszában. A pünkösdi harmattal kapcsolatosan is élt az a hit, hogy gyógyító-, varázssereje van. Turán pünkösdkor harmatot szedtek, amit a szembaj vagy a szeplősség ellen használtak. Ugyanitt a falon függő szentkép elé virágokat, például vadbodzát is tettek, s ha valaki megbetegedett, ebből főztek neki teát.

Bali János

A vértanú káplánunk

Kenyeres Lajos 1908. január 3-án egy harangozó fiaként született Rákóczipfalván. Középiskolai tanulmányait a szolnoki Állami Főgimnáziumban végezte. Érettségi után a váci Hittudományi Főiskolára nyert felvételt. Vácott szentelték pappá. Segédlelkész volt Üllön 1930-tól Szabó Jenő plébános mellett.

Püspökétől többek között a következő útravalót kapta: „Kedves Fiam! ...el ne hanyagold a kegyelmet, amelyet kézföltétellel kaptál. Éljd példás, buzgó papi életet! Kötelességeidet teljesítsd pontosan!”

Ezt ő be is tartotta. A plébánossal közösen létrehozták már októberben a Magyarok Nagyasszonyáról és Árpádházi boldog Margitról nevezett leányok Mária kongregációját, melynek ő volt a prézeze, vagyis az egyesület pap elnöke. Már az első év végén megalakította a 817. sz. Szent János cserkészcsapatot. Sajnos ez érdemben csak addig működött, míg ő itt volt.

Béky Gellért, az utolsó Üllön született és azóta már meghalt pap egy helyen úgy nyilatkozott, hogy nagy hatással voltak rá papjai, akik közül **káplánját, Kenyeres Lajost emelte ki.**

Lajos atya 1934. július végén távozott Üllőről.

Ezek után Szentcsanakfalván, Újpesten, Hatvan-Belvárosban, Valkón, Csépan, Cegléden, Tiszakürtön, Kiskundorozsmán és Pesterzsébeten szolgált. 1946-ban lett Tiszavárkonyon plébános, így családjához is közelebb került, hiszen szülőfaluja, Rákóczipfalva Várkonyval átellenben, a Tisza túlsó partján fekszik. Szeretágyazó lelkipásztori tevékenységének súlypontja a fiatalok nevelése volt. Sorozatos szentbeszéd címen jelentek meg az Üllön elmondott prédikációi, az ifjúsághoz szóló buzdításai. Hittankönyveket írt a népiskolák VII. és VIII. osztályos tanulói számára. Bátor, szókimondó ember volt.

27 év papi szolgálatából, írásából, hittankönyveiből egy buzgó pap alakja rajzolódik ki, aki tanított, nevelt.

Röpiratokban foglalkozott a jövő kérdéseivel, levelet írt többek közt a Petőfi Körnek, de írt Jurij Andropovnak (1956-ban a Szovjetunió magyarországi nagykövete, később a SZU pártfőtitkára) is. A levél ismerői szerint felhívta Andropov

figyelmét arra, hogy a magyar parasztságtól idegen a kolhozosítás szelleme, pláne ha erőszakkal akarják rákényszeríteni. Kádárhoz, illetőleg egyéb miniszterekhez írt levelei a békéért való kiállást hirdetik, van köztük, ami a sajtószabadság megvalósíthatóságáról szól. Ezek a levelek felbőszíthették a hatalmat.

Élete utolsó napján (1957. 02. 28.) gyerekeknek tartott hittanórát. Miután végzett, kerékpárjával a gáton indult el hazafelé, a tiszavárkonyi plébániára.

Egy kifeszített drótkötélben kerékpárjával elesett. Fel sem eszmélhetett, már hatan-heten verték. Esélye sem volt a védekezésre. Mivel nem halt meg azonnal, ezért tarkón lötték, holttestét beásták a Tisza partjába, biciklijét bedobták a folyóba. Pár nap múlva a járművet megtalálta a gátőr, a meggyilkolt atya viszont sokáig nem került elő.

A köznyelv tudni vélte, hogy a regnáló hatalom tüntette őt el, miután a pap a miséken és a hittanórákon is élesen bírálta a rendszert.

Sokáig azt híresztelték, hogy a disszidált. 1958. február 28-án Martfűn egy halászember találta meg az egy évvel korábban meggyilkolt atya holttestét az áradó Tiszában. Az atya megtalálása azonban zavarta a róla felállított hazugságképet, így a holttestet hamar Budapestre szállították, és Óbudán temették el ideiglenesen. Kenyeres Lajost később szűk körben, szinte titokban temettethette el a család Rákóczipfalván.

Dr. Beer Miklós püspök vezetésével néhány éve Martfűn Kenyeres Lajos atya boldoggá avatásáért imádkoztak. A püspök atya a következőket mondta:

„Szükségünk van igaz emberekre, szükségünk van útjelzőkre az életutunkon, olyanokra, akik Jézus Krisztus útját a saját életük bizonyágtételével jelölik ki újra és erősítik meg. Kenyeres Lajos plébános úrra úgy emlékezünk, mint aki a híveiért vállalta a vértanúhalált.”

Imádkozzunk, hogy minél előbb a boldogok között tisztelhesük Kenyeres Lajos atyát!

Zentai István

Szent Rita imacsoport

Az imaórát minden hónap első szombatján, 18 órai kezdettel tartjuk a templomban, melynek időtartalma 1 óra.

Hét évvel ezelőtt Kovács Kornél atya sugallatára (idézem: „Milyen jó lenne egy férfi imaközösség!”) megalakultunk. A koordinálási feladatokat én vállaltam el. Minden alkalommal a zsoltosmát és a rózsafüzért imádkoztuk, a fennmaradt időben pedig aktuális témákról beszélgettünk.

Pár hónap után úgy éreztem, hogy a hölgyeknek is szükségük lenne imacsoportra, így megkértem feleségemet, Anikót az imaalkalmak vezetésére. A hölgyeknek 19 órakor kezdődött az 1 órás találkozás.

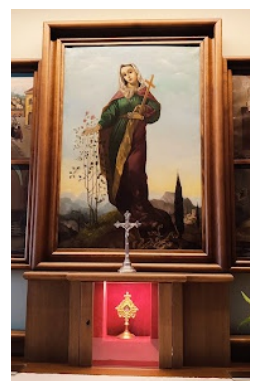

Egy év után úgy alakult, hogy a két társaság egyesült. Felvettük a Szent Rita imacsoport nevet. Továbbra is zsoltosmát és rózsafüzért imádkozunk, de imaalkalmunk kezdeténél mindenki elmondja imaszándékait.

Idén február elején a mi csoportunk is csatlakozott a Szent Rita nagykilencedbe, azaz csütörtök esténként online együtt imádkozunk 15 héten át. Akárcsak tavaly, csoportunkkal május 21-én részt veszünk a Szent Rita búcsún, Budapesten. Nyáron kirándulással egybekötött zarándoklatra szoktunk menni. Az elmúlt évben Dömösön voltunk, az idén is tervezünk egy ehhez hasonló nagyszerű lelki napot. Szokásunkhoz híven szeptemberben, Kisboldogasszony napján elzarándokolunk Mátraverebély-Szentkútra.

Közösségünk folyamatosan fejlődik és bővül. Célunk Szent Rita közbenjárását kérve a másokért való imádság.

*Mészáros Olivér
akolitus*

Kórustalálkozó

Április 29-én szokatlan időpontban, délelőtt 10:30-kor kórustalálkozóra gyűltünk össze szeretett templomunkban. Amikor karácsony után felvetődött bennem a kórusok meghívásának ötlete, még nem tudtam, hogy hazánkba látogat Özsentsége, de egy meglévő koncertnapot nagyon nehéz átszervezni, főleg ha közel 60 emberhez kell igazodni. Azért került délelőttre a program, hogy a fiatalság még időben eljuthasson a délutáni találkozóra Ferenc pápával. Nagyon izgultam, attól féltem, hogy így kevesen jönnek majd a koncertre, de hála Istennek – mindenki öröme – megtelt a templom.

Non Confundar Kamarakórus

egy komolyzenei darab megértése, de számomra az egyik legfontosabb, hogy megpróbáljam megszerettetni ezeket a műfajokat a környezetemben élőkkel. Így a kórusoknak mindig igyekszem igényes műveket tanítani, akkor is, ha ahhoz több idő és energia szükséges. Még azt a kockázatot is vállalva, hogy eleinte vonakodnak a tagok, vagy a közönség nem értékeli a darabot. A tapasztalat egyébként azt mutatja, hogy egy tanulási folyamat után mindig megszeretik az énekesek a műveket.

Fejlődést: egy-egy liturgián kívüli esemény több lehetőséget ad a repertoár bővítésére, mert nem kell figyelni annyira a darab hosszúságára, nem kell követni az egyházi év menetét. Így olyan darabokat is megtanulhatunk, amik esetleg nem kaphatnak helyet egy misén. Meghallgatunk más kórusokat, akikről eltanulhatunk értékes dolgokat, amikre mi eddig nem fektettünk elég hangsúlyt. Megismerünk új műveket, amik motiválnak a fejlődésre, hogy majd mi is énekelhessük egyszer.

Az üllői Keresztelő Szent János Kórus

Nagyon fontosnak és értékesnek tartom a kórustalálkozókat, ezért igyekszem évről-évre részt venni a kórossal ilyen rendezvényen. Sajnos a Covid miatt nem lehetett találkozót szervezni, így 3 év után először tudtunk újra másokkal együtt énekelni, de remélem, folytatódik ez a hagyomány, és még szélesebb körben, több kórossal találkozhatunk legközelebb.

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium leánykara

Mit jelent számomra a kórustalálkozó templomunkban? Rengeteg mindent!

Missziót: hirdetni Isten dicsőségét az egyházi zenén keresztül, ami mindig Szent, Egyetemes és Művészi. Ilyenkor a világi kórusok és a hallgatóság is közelebb kerül Istenhez, mindenki, még akkor is, ha nem gyakorló katolikus. Mindig akad akár csak egy pillanat, ami megnyitja az eget, és ez felbecsülhetetlen érték. A vallásos szövegek a zene által világosabbá válnak, vagy új értelmet kapnak. Ahány zeneszerző, annyiféleképpen hallhatunk egy Ave Mariát vagy egy Miatyánkot, és ezáltal különböző pontokra tevődik a hangsúly az imában, talán pont olyan helyre, ami fölött eddig elsiklottunk. De ha nem is elemezzük a művet, a zene által a lelkünkig hatolnak a szavak.

Értéktéremtést: az egyházi kórusirodalom komoly értéket képvisel, amit érdemes megismerni, és meg kell mutatni másoknak is. A mai világban nehéz a könnyűzene mellett bármilyen más zenét meghallgattatni az emberekkel. Ennek ugyan érthető okai vannak, hiszen több tudást igényel

A három kórus közös koncertzáró éneke

Barátságokat: lehetőség nyílik a hangverseny utáni agapéken beszélgetésekre, ismerkedésekre, amikből új barátságok szövődhetnek. Ilyenkor megoszthatjuk egymással saját tapasztalatainkat, kérdéseinket, vagy csak élvezhetjük, hogy mennyien szeretjük ugyanazt, mennyien tartjuk fontosnak a kóruséneklést. Feltölt és felemel minket a szent zene, és milyen jó, hogy közösségben tudjuk megélni zeneszeretetünket.

Biztos lehetne még ezer dolgot felsorolni, de most zárom soraimat egy utolsó gondolattal. Köszönöm mindenkinek, hogy megvalósulhatott egy ilyen rendezvény, hogy van rá igény a kórusokban, hogy támogató és szerető közegben működhetünk egyházközségünkben, hogy családtagjaink elviselik és lehetővé teszik a próbára járásunkat, hogy a hívek szeretettel fogadják a szentmisén való szolgálatunkat, hogy plébánosunk mindig mond egy-két kedves szót. Mindezek sok erőt adnak a folytatáshoz, a fejlődéshez. Ezért nagyon hálásak vagyunk, és ígérjük, hogy Isten segítségével az énekekben és az életben is a jóra törekszünk, és a hamisat kerüljük!

Rauscherné Horváth Gyöngy

Mentsük, ami még menthető!

Szentképek, szobrok, feszületek, régi Bibliák, énekes és imádságos könyvek, egyéb más vallásos emlékek ...

A Plébánián összegyűjtjük mindazokat a vallásos tartalmú tárgyi emlékeket, amelyeket az utókor számára megőrzésre, lehetőség szerint kiállítás céljára felajánlanak.

Ma már csak kevés házban, lakásban láthatók ilyen tárgyak. A legtöbb helyről sajnos már kikerültek (selejtezés, lomtalanítás, régiségkereskedőnek eladás), de sok helyütt padláson, kamrákban is még fellelhetők.

Ami még van, mentsük meg! A felajánlás lehet ajándékozás, letétbe helyezés. Az átvétel dokumentált, az adományozó később is beazonosítható.

A gyűjtés szervezői és a tárgyak átvevői: Laza István (06-20-912-6186) és Zentai István (06-30-200-1790)
Hívjon bizalommal! Mentsük, ami még menthető, míg végképp nem késő!

Egyházközségünk hírei:

A katolikus karitásztartós élelmiszer gyűjtést szervezett. Hála az egyházközségnek, 230 kg tartós élelmiszer és 52 000 Ft pénzadomány gyűlt össze, amit rászoruló családok kaptak meg.

A DM pelenka program keretében a központi karitástól három család kapott 20-20 csomaggal.

Erzsébet táboros hétvégére 1 családnak lesz lehetősége Üllőről az idén nyáron elmenni.

Egyházközségünk kérelmet adott be Üllő Város Önkormányzatának, amelyben a közösségi ház gépészeti munkálataihoz kértünk 14 millió Ft támogatást. Kérelmünket a képviselő-testület elfogadta, ezáltal lehetőségünk lesz tovább folytatni az építkezést. Ezúton is hálásan köszönjük az Önkormányzat segítségét, amely nagy előrelépést jelent a közösségi házunk megépítéséhez.

Nyári programok:

Június	25.	Templombúcsú
Augusztus	12.	Zarándoklat Máriabesnyőre
	21-25.	Napközis tábor a plébánián
	26-27.	Kórustábor Orosházán
Szeptember	9.	Zarándoklat Szentkútra
	16.	Keresztjárás Üllőn

Laudate Dominum újságunkkal kapcsolatban szeretnénk a Tisztelt Olvasó véleményét, meglátásait, javaslatait kérni a kiadvány tartalmával, formájával kapcsolatban, hogy minél több hívő számára legyen érdekes és tartalmas a munkánk.

Egyházközségünk apraja-nagyja szorgoskodik a templomkertben (2023. április 22.)

Laudate Dominum

Az Üllői Katolikus Egyházközség lapja, XXI. évfolyam 2. szám

Felelős kiadó: Virágh József plébános; Szerkesztők: Bayer Erika, Mezei Zsófia, Laza István, Fazekas-Szűcs Péter

Munkatársak: Rauscherné Horváth Gyöngy, Bali János, Bán Róbert, Farkas Vajk, Zentai István

Szerkesztőség: 2225 Üllő, Templom tér 4. Tel.: 06-20-912-6186